

Delež težkih vozil pri prometnih nesrečah IZOGIBAJTE SE TOVORNJAKOV

Lansko leto smo imeli v udeleženi 791 tovornjakov in 5.937 tovornih avtomobilov in 912 avtobusov. Skupaj je bilo v letu 1962 v Sloveniji 4.681 prometnih nesreč, tako da pride na 6 in pol tovornjakov I avtobus. Pri prometnih nesrečah je bilo so-

pri prometnih nesrečah zelo visoko v primerjavi s številom vseh vozil na naših cestah. Večkrat so vzroki nesreč v slabem tehničnem stanju vozil.

V tej številki berite

Alžirija leto dni po neodvisnosti

● DEŽELA ČAKA NA USTAVO

Otroku zrastejo v enem letu lasje, nauči se hoditi in morda spregovori že kakšno besedo. Drugače je z državami. Te rastejo bolj počasi. Eno leto za državo ne pomeni veliko. Zapisek o Alžiriji berite na drugi strani.

Popoln vtiši iz Izraela

● DEŽELA EREZ VODE

V starih knjigah piše, da so Židje nesrečno ljudstvo. Ves svet je uvidel, da po drugi svetovni vojni mora dati Židom, ki so v nemških ječah toliko pretrpeli, zadoščanje. Dobili so ga ob reki Jordan, v pesku in puščavi.

Potočjs iz Izraela berite na tretji strani.

Vojna, v kateri se ne streljajo s topovi

● JAPONCI V AVTOMOBILSKI VOJNI

Ko so Nemci videli prvi japonski avtomobil so mislili, da je igračka. Ko pa so ga opazovali na betonskem cestišču so jim vstajali lasje. Japonski avtomobilski industriji so zrasli koločci, s katerimi izpodiriva evropske tovarne.

Sestavek o tem berite na četrti strani

Reportaža o ljudeh, ki ne poznajo meja

● PIJANSTVA NE ZDRAVIMO V POSTELJI

Noben človek ni povsem varen pred strupom pijače. Izobraženci tudi niso bogovi, kljub pameti, ki jo imajo. S tega sveta s pijačo ni mogoče pobegniti v svet pravljic. Reportaža berite na peti strani.

● FILM

● MODA ● DOM ●

● DRUŽINA

● MLADA RAST

Število vozil na naših cestah neprestano narašča. Se hitreje pa narašča število prometnih nesreč. Pri tem imajo precejšnji delež težka vozila. Vzroki, da prihaja do pogostih prometnih nesreč so različni. Med najbolj pogostimi so neurejene zavore, slabo tehnično stanje vozil in ozke ter neustrezne ceste. Veliko avtobusov zakrivi nesreče, ker se morajo držati voznih redov in predpisane hitrosti.

SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI - SREČANJA Z LJUDMI

Menda ni poklica, ki diši po lesu da se nanj ne bi spoznal. Se danes, čeprav je bil pred devetimi leti upokojen, MATEVŽ BENEDIČIČ ne zdrži brez dela. Tudi ondan, ko smo ga obiskali, je delal. Zmotili smo ga pri delu, ko je pomagal tesarjem na strehi novega prizidka »Tehtnice« v Železnikih. Zanimivo, kljub napornemu delu so mu v 64. letih ostali prsti še vedno gibčni, tako gibčni, kot jih mora imeti čipkarica.

● Čudno se sliši, da bi moški klekljali?

— To je danes, vendar, ko sem bil še otrok ni bila to nobena redkost tod v Železnikih in okolici.

Možakar s kleklji

● Kdaj ste se naučili klekljanje?

— Štirje otroci smo bili pri hiši in morali smo pomagati mami, zakaj oče je bil bolan. Šest let sem bil star in klekljal sem do 13. leta, ko sem šel služiti... Bil sem »holcar«, »furman«, lesni manipulanti..., kdo bi našteval vse, kar sem počel. Naj povem samo to: nikdar se nisem ustrašil dela. Prijel sem za vsako.

● In klekljate, kot je slišati, še danes?

— Kadar se mi zljubi, ko mi je dolgčas. To pa je v zimskem času. V šestih tednih naklekljam za 8 tisočakov, ki mi jih izplača »DOM«.

● Ste poročeni? Klekljajo tudi žena, otroci?

— Seveda. Ženo sem šele po 37 letih zakona, predlanskim, naučil, kako se ravna s kleklji. Doma je z Jezerskega. Najmlajšo, 15. let ji je, sem tudi v teh letih, ko sem upokojen, naučil izdelovati čipkarske vzorce.

● Se kaj pridno pripravljate za tekmovanje možakarjev s kleklji?

— Se, se. Menda nas bo deset nastopilo na »čipkarski dan« 25. avgusta, pred plavžem, tu v Železnikih. Pridite nas pogledat, kako so še naši prsti gibčni.

STANE SKRABAR

Daljinski rekord golobov pismoš

Golobi pismoš družine »Taras« iz Skofje Loke so na nedavnem tekmovanju v daljinskih letih dosegli izreden rekord. Od Vinkovcev (Hrvatska) do vasi Sv. Duh so leteli 5 ur in dve minuti. Društvo »Taras« je eno izmed najbolj aktivnih v Sloveniji. Tov. Lada Ferdina sem naprosil za kratek razgovor. Povedal mi je, da ima društvo 40 članov in 600 golobov-pismoš. Letos so sodelovali s svojimi golobi pri proslavi rojstnega dne maršala Tita v Kumrovcu in v Skofji Loki pri Titovi štafeti. Posebno pa se pripravljajo za mednarodno razstavo v Bruslju, ki bo drugo leto. Težave imajo glede denarja. Povedal mi je, da precej golobov pogine zaradi umetnih gnojil. Tudi razne ujede jih precej uničijo, tako da morajo stalno skrbeti za nov zarod. — V. R.

Alžirija leto dni po neodvi- snosti

Dežela čaka na ustavo

Države rastejo počasneje kot otroci — Francoski vojaki hodijo po alžirskih ulicah kot izletniki — Ljudi ni strah prihodnosti — Ben Bela vlada s stiki z ljudmi

Otroku zrastejo v enem letu zobje in lasje, nauči se morda že hoditi in izgovori kakšno besedo. Drugače je z državo. Države rastejo počasneje kot otroci, zlasti še, če so zaostale v svojem razvoju. Tako je tudi z Alžirijo, najmlajšo državo v severni Afriki, ki praznuje zdaj prvo leto svoje neodvisnosti.

Francoski vojaki kot izletniki

Primerjava Alžirije je zanimiva. Leto dni po neodvisnosti daje dežela popolnoma drugačno sliko. Mesta so se spremenila in spremenili so se tudi obrazi ljudi. Lanj smo v Alžiru, glavnem mestu, lahko videli še do zob oborožene francoske vojake, ki so v muslimanske četrti prihajali samo z oklopnimi vozili in s strojnimi. Letos je v teh predelih mir in strojnica ne ropotajo več po siromašnih in od sonca ožganih Arabcih. Letos hodijo francoski vojaki po ulicah kot izletniki s kamerami in se srečujejo z alžirskimi vojaki, junaki nestetih medsebojnih bitk. Če ne bi bilo nobenega drugega zboljšanja v zadnjem letu, je že to dovolj velik razlog, da lahko Alžirci z veliko žlico proslavljajo svoj prvi rojstni dan.

Podobne slike postopnega urejanja razmer in uvajanja zakonitosti vidimo na vseh koncih in krajih dežele. Na vseh tistiših si Alžirci prizadevajo, da bi odstranili brezvladje in nered, ki je bil tako značilen spremljevalec alžirske neodvisnosti.

Navdušenje je hlajljivo

Zgodovinsko navdušenje Alžircev iz lanskega julija je zamenjala skrb za lasten razvoj in težke naloge, ki čakajo Alžirijo v prihodnjih letih. Ta zaskrbljenost ni znak razočaranja, pač pa trezno dojetje naporov, ki čakajo Alžirce pri izgradnji in obnovi dežele. Na alžirski ulici človek lahko naleti na zelo različna mnenja. Ljudi ni strah pred prihodnostjo. Živo razpravljajo o rečeh, ki jih zanimajo. Alžirci so veliko bolj kritični do svoje nove vlade, kot so bili do francoske uprave. Grajanje napak vlade je odkrito, in to je dokaz, da Alžirci želijo preprečiti marsikatero nepredvideno težavo.

Razlika med voditelji

V redkokateri mladi državi, ki je dobila samostojnost, so prišle razlike med voditelji in nosivci neodvisnosti tako kmalu na dan, kot se je to zgodilo v Alžiriji. Od lanskega leta, od znanega zasedanja v Tripolisu, so se razlike med voditelji tako zaostrele, da je napetost med njimi večkrat škodovala alžirski državi kot koristila. Najmočnejši človek v Alžiriji je še vedno Ben Bela, ki je že skoraj pretrgal stike s svojimi štirimi zaporniki iz francoskih zaporov. Eden izmed njih, Mohamed Budiaf, je zdaj, leto dni po neodvisnosti, za alžirskimi rešetkami. Glavni nasprotnik Ben Bele se je s svojimi političnimi cilji popolnoma oddaljil od težnj, ki jih zagovarja Ben Bela.

Desna roka predsednika alžirske vlade postaja vse bolj 36-letni poveljnik alžirske vojske polkovnik Bumedian. Ta najstarejši poveljnik po činu v alžirski vojski izhaja iz zelo siromašne družine in si je izobrazbo pridobil v islamskem inštitutu v Konstantinu in pozneje še v Kairu. Na čelu alžirskih sil v Tuniziji in Maroku je lani pomagal Ben Bel na oblast. Bumedian ima za seboj vojsko, ki šteje okoli 60.000 mož.

Večni popotnik

Ben Bela ima v Alžiriji neverjeten ugled. Med vsemi alžirskimi voditelji je med ljudstvom najbolj priljubljen. Ben Bela vlada z neprestanimi stiki z ljudmi. Venomer potuje po deželi, se udeležuje sestankov, sklicuje posvetovanja in govori. Njegovo stanovanje v četrtem nadstropju neke vile v Alžiru je skoraj vedno prazno. Ljudje, ki ga spremljajo, pravijo, da ga na vsakem koraku obkrožajo množice. Pri ljudeh napravi vtis s svojo odločnostjo. Tudi kritiki vlade, ki mentijo, da se je vlada lotila izgradnje socializma prezgodaj, nikoli ne napadajo Ben Bele osebno.

Kmetijstvo ima prednost

Za deželo, kakršna je Alžirija, ima kmetijstvo neverjetno velik pomen. 85 odst. Alžircev živi na deželi, od kmetijstva. V kmetij-

stvu so Alžirci napravili najbolj revolucionarni skok naprej, ko so zapuščeno zemljo evropskih priseljencev prepustili delavcem v upravljanje. Tako se je na alžirski vasi začela najprej alžirska socialna revolucija.

BEN BELA, predsednik alžirske vlade, je še vedno legendarni junak alžirskega naroda

Ogorčen oče

REGINALD MAUDLING, 46-letni britanski minister, je bil zelo ogorčen nad ameriškim režiserjem Ross Hunterjem, ker je v njegovem filmu »Vrt s kredom« nastopila tudi Maudlingova 16-letna hčerka Karolina. Ogorčeni oče je zahteval, da iz filma izrežejo vse posnetke z njegovo hčerko. Režiser pa je bil pripravljen izrezati samo kratak prizor v slaščičarni, kjer se je ministrova hčerka izkazala pri jedi slaščic.

Prizor v kadi

GEORGE CHAKIRIS, junak zgodb z »Divjga zahoda«, spada v vrsto najbolj nadarjenih mladih igravcev. V svojem novem filmu »Beg iz Ashya« je moral krajši prizor odigrati tudi v kadi. Ko se je pozneje videl na filmskem traku, je naprosil režiserja, naj prizor črta. »Ne želim bi, da bi mi očitali, da poskušam napraviti kariero s slačenjem.«

Rekli so ...

»Zemlja je premajhna, da bi lahko vzdržala termonuklearno vojno.«

Nikita Hruščov, sovjetski premier

»S skromnimi besedami lahko pojasnimo bistvo spora med Sovjetsko zvezo in Kitajsko. Kitajsko v bistvu ne verjame v sožitje med državami.«

Džavaharlal Nehru, indijski premier

»Usoda nas moračasih močno stresti, da bi lahko odvrgli svoje najboljše plodove.«

Walt Disney, ameriški filmski ustvarjavec

»Moški, ki nosi brado, očitno nima zaupanja v svoj obraz.«

Barbara Buffa, nemška novinarka

»Ženskam je znano, da je resnica pogosto zelo boleča, zato z njo zelo varčno ravnajo.«

Maurice Chevalier, francoski filmski igravec

»Če zgodovinarji ne utegnejo pisati, je pravilno, če pišejo novinarji.«

William Shirer, ameriški novinar

»Pridobitve znanosti postajajo last vseh narodov in njihovega življenja. To je po vsej verjetnosti največji duhovni dosežek naše dobe.«

David Ben Gurion, bivši izraelski premier

»Od nebesnega telesa se Mesec počasi razvija v letališče.«

E. F. T., ameriški astronom

»Sodobni arhitekti so podobni nogometnemu moštvo, vsi igralci so važni, eden izmed njih pa je kapetan.«

Alvar Alito, finski arhitekt

»Praktično, mi smo naredili vse, da bi z evolucijo preprečili revolucijo.«

Reza Pahlevi, iranski šah

globus • globus • globus

Dežela brez vode

Rod star petnajst let

Čeprav Izrael kot država obstaja šele kratko dobo, so mnogi Zidi o tej državi sanjali že mnoga stoletja. Pred petnajstimi leti so začeli na ozemlju Palestine vladati židovski politiki in iz raznih krajev so takrat začeli prihajati priseljenci židovskega rodu, da bi v njej živeli in v miru umrli.

Leta 1870 so prišli na sedanje ozemlje Izraela prvi priseljenci židovske krvi. Našli so nepregledno puščavo. Kljub temu so imeli dovolj moči, da so v vročem pesku vzdržali. Iz puščave so napravili vrt in v njem obnovili življenje, ki je v tem pesku skoraj popolnoma izumrlo.

Volja prvih priseljencev najbrž ne bi zadoščevala za ustanovitev židovske države. Vmes je moralo poseči najbolj gnusno uničevanje in pobijanje Židov, ki so ga začeli Hitler in nemški nacisti. Hitler in njegovi pomočniki so med zadnjo vojno pobili okoli 6 milijonov evropskih Židov. Po tej tragediji je svet spoznal, da mora Židom dati zadoščenje. Dobil so zemljo svojih prednikov.

Štirinajstega maja 1948 je bila ustanovljena nova izraelska država. V njej so našli takrat 650.000 Židov. Po petnajstih letih se je prebivalstvo več kot potrojilo in šteje sedaj 2.100.000. Iz vseh koncev sveta so prišli Zidi.

Vrata so vsem odprta

Prva tri leta so izračunali, da je vsako uro prišlo v Izrael 23 priseljencev. Za marsikoga je bil prihod v Izrael veliko presenečenje.

V Izraelu živijo pomešane vse rase. Zidje so prišli iz Evrope, in Amerike, Indije, Iraka, Afrike in celo iz Azije. Ti ljudje, ki so našli deželo svojih očetov, se ne imenujejo več Zidje. Vsi so zdaj Izraelci in njihovi otroci, ki so rojeni v novi državi se imenujejo Sabras, po sadežu kaktusa.

Mesta rastejo kot gobe

V deželi, kjer razen puščave in peska ni bilo ničesar in so ljudje vse morali ustvariti z rokami, rastejo mesta na vseh koncih in krajih kot gobe. Celo Jeruzalem, staro mesto, božja pot številnih kristjanov, je dobilo moderne hiše in novo izraelsko univerzo. Mesta so bela in lepa, v njih je opaziti ritem sedanjega časa.

Najboljšo sliko o sposobnosti Izraelcev, njihovi pridnosti in delavnosti dobimo brez dvoma v Tel Avivu. Mesto, ki sicer ni izbrano za glavno mesto dežele, zasluži priznanje najvažnejšega mesta dežele.

V nekaj letih se je podoba tega mesta popolnoma spremenila. Stari mestni predeli so stisnjeni med moderne bulevarje in velikanske hiše. V času britanske uprave so mesta zidali brez načrtov. Postavili so nekaj hiš, ki so jih pozneje povezali s cestami. Takšna gradnja ni dajala nobenega videza.

Izraelci so morali reševati številne težke probleme. Če v Tel Avivu ne bi zapazili hebrejskih napisov, bi lahko to mesto šteli med najlepša mesta ob Sredozemlju. Stanovanjske četrti ležijo ob morju. Niso zelo oddaljene od širokih bule-

Moderne četrti v izraelskem mestu Tel Avivu, ki je središče dežele. Življenje v tem mravljišču je podobno življenju v drugih sredozemskih mestih.

varjev, kjer so nameščene upravne zgradbe in trgovine. Ob večerih se po teh širokih cestnih napoti velika množica ljudi na sprehode ali pa po evropskih običajih poseda pred kavarnami.

V nasprotju z drugimi mesti so hiše v Tel Avivu le redko višje od štirih nadstropij. Zemljišče je peščeno in ne dopušča visokih stavb. Za visoke hiše morajo včasih skopati temelje zelo globoko v zemljo, da bi bila gradnja varna.

Se pred leti je bilo v Izraelu opaziti neprestano napetost. Celotni napor, duševni in telesni so bili posvečeni obrambi pred morebitnim vojaškim napadom. Zdaj so ljudje pomirjeni. Živijo v miru.

V Tel Avivu prevladuje filozofija nasmehov. Ljudje so se znebili skrbi. Tako so bili še pred kratkim nočni lokali v Tel Avivu prepovedani in zaprti. Zdaj pa so jih veliko že odprli in zopet vabijo ljudi s kričečimi lučmi. Vsak večer se napolnijo s tujci in domačini, ki se želijo zabavati, prav tako kot v kakšnem drugem vele mestu na svetu.

Voda je življenje

Izrael nima vode Zaradi tega je voda pravo bogastvo. V načrte Izraela spada obsežno spreminjanje negevske puščave v vrt. Toda to ni tako preprosto. Vodo bi lahko vzeli iz reke Jordan. Preusmerjanje toka reke in odzemanje večjih količin vode bi lahko povzročilo vojno napoved Jordanije, ki je tudi odvisna od vode reke Jordan.

Najprej so Izraelci za namakanje puščave rabili velikanske cevi, po katerih bi speljali vodo preko cele dežele. Ker pa je bil uvoz podobnih cevi iz tujine za mlado državo predrag, so zgradili doma sami tovarno. Tako je v Izraelu nastala najpomembnejša tovarna velikanskih betonskih cevi na svetu. Načrt namakanja negev-

ske puščave je že dal velike gospodarske uspehe. V prihodnosti bo južni del dežele prav gotovo spremenjen v plodni vrt, kakršen je že danes Galileja.

Izraelske zadruga

Vzgoje mladih ljudi v Izraelu ni mogoče ločiti od izraelskih zadrug, ki jih imenujejo »kibuc«. Če hočemo spoznati resnico o izraelskem načinu življenja v »kibucu« moramo prepustiti besedo tistim, ki v njih živijo. Neki upravnik izraelske vasi imenovane »kibuc« je dejal: »Kdor pride v »kibuc« z namenom, da bi v njem živel, mora verovati!«

Priseljenec se nastani. V »kibucu« dobi delovno obleko in obleko za praznike. Razen tega dobi še sobo z vsem kar potrebuje. Za njegovo razvedrilo mu je na razpolago igralnica, knjižnica in številni prijatelji. Ne dobi nobenega denarja ali pa zelo malo. (Letno največ 200.000 din).

Četrta leta je prišel na poskušnji, to pomeni, da bo opravljal različna poljedeljska dela. Potem bo vodstvo odločilo, na kakšno delovno mesto ga bo postavilo.

Življenje v izraelski zadrugi skupnosti je zelo pestro. Vsak teden v petek je skupščina vaščanov, ki odloča o vseh važnih vprašanjih. Vsak ima pravico govoriti in razpravljati.

Razen poljedeljskih del so v kibucu tudi druge zaposlitve. So ljudje, ki se ukvarjajo s socialnimi, vzgojnimi in zdravstvenimi nalogami. Otroci imajo svojo hišo. Izraelski starši otrok ne vzgajajo. Kljub temu pa se za njih živo zanimajo. Starši so skupaj z otroci dnevno samo tri ure. To je dovolj za privzgojitev ljubezni do otrok in staršev. V tem času se z njimi sprehajajo in zabavajo. Če vemo, kako dobro otroci poznajo svoje starše in kako dobro se z njimi razumejo, je to dovolj.

ZANIMIVOSTI JAPONCI

Odkrivanje potresov v stari Kitajski

Na Kitajskem so že pred 18 stoletji izdelali napravo za odkrivanje potresov, ki se v principih, po katerih deluje, skoraj ne razlikuje od sedanjih najmodernejših seizmografov.

Stavba v nekaj urah

Neki Američan je prikazal novo metodo za gradnjo lahkih stavb. Za osnovo konstrukcije služijo enostavno, a originalno spojene železne cevi. Z njihovo pomočjo je mogoče zgraditi sejemске kupole ali garaže že v nekaj urah.

Okostje objekta se prekriva z ustreznim sintetičnim materialom. Na vrsti je še pod iz standardnih kovinskih ploščic in gradnja je gotova. Za postavitve paviljona — visokega 6,34 metra s površino 300 kvadratnih metrov — je potrebno 7 tisoč železnih cevk in 2 tisoč spojníc. Vendar pa montiranje traja le nekaj ur, edino potrebno orodje pa je lažje kladivo. Ker je jakost skeleta precejšnja, iznajditelj domneva, da bo tako izpopolnjeno konstrukcijo mogoče uporabiti tudi za gradnjo mostov.

Lasje namesto prstnih odtisov

Na seminarju o uporabi radioaktivnih izotopov v diagnostične namen (pred kratkim je bil v Stockholmu), je neki inženir poročal o možnostih uporabe analize radioaktiviranja v medicini. Ta metoda bi imela široko uporabo. Posebno bi bila lahko pomembna za kriminologijo. Kajti če je na mestu zločina ostal le najmanjši las, ga je mogoče aktivirati in analizirati ter primerjati z analizo las osumljenčev. Zločini, pri katerih ni nihče osumljen, so zelo redki. Ker so strokovnjaki ugotovili, da niti dva človeka nimata enakih las, bi bila analiza las verjetno res lahko policijski v veliko pomoč.

Svetloba, v kateri gori celo jeklo

Neki ameriški inženir je prikazal učinek svojega izuma: močni svetlobni žarki »prebijajo« dno železne posode. Ta poskus je menda rezultat nove metode za pridobivanje ogromnih količin svetlobe in toplote, večje od tiste, ki vlada na površini Sonca.

v avtomobilski vojni

Japonska industrija je zadnje čase dosegla izredne rezultate v kvaliteti svojih avtomobilov, v njihovih cenah pa je ogrozila mnoge vodilne države na tem področju

Nemci so se vpraševali, kaj imajo pred seboj — avtomobil ali igračko. Vozilo je bilo sorazmerno zelo majhno, toda ko je s polno brzino zapeljalo po asfaltnem cestišču, je za njim ostala le črna črta. Znamka »Honda« nam pove, da je to vozilo prispelo iz Japonske. Lahko, da bo jutri že prav tako poznano v svetu, kot sta danes Jaguar in Ferrari.

Peta sila na svetu

Ta avtomobil, ki zadovoljuje športno strast Nemcev na tekmovanjih, pa hudo skrbi evropske konstruktorje, saj se dobro zavedajo, da so Japonci že začeli osvajati svetovno tržišče. Vedo pa tudi, da je model Honda predhodnik tistih, ki bodo še veliko boljši in ki bi lahko celo nadkrilili evropske modele. Iz japonskih tovarn bo letos prišlo okrog milijon vozil, in to vse vrste — od potniških do tovornjakov. Čeprav so Japonci začeli s proizvodnjo avtomobilov šele pred desetimi leti, in to praktično iz nič, so danes že visoko nad

vsemi manjšimi izdelovalci avtomobilov. Prehiteli so celo Italijane in jih pustili daleč za seboj. Postali so peta svetovna sila v avtomobilski industriji. Drugo leto mislijo dohiteti tudi Angleže. Nevarni so tudi Francozom, čeprav le-ti še vedno daleč prednjačijo s svojim milijonom in pol izdelanih avtomobilov letno. Japonska proizvodnja avtomobilov je mnogo modernejša kot npr. francoska in zato imajo tudi več upanja, da bodo kmalu osvojili evropsko in ameriško tržišče.

Leta 1951 je japonska avtomobilska industrija izdelala samo nekaj sto starih modelov. Potem pa so se izdelovalci odločili in odkupili licence Renaulta, Hilmana in Ostina. Pri tem, ko so sestavljali dele — kupljene v Evropi — so se mnogo naučili. Pazljivo so proučevali vsako podrobnost in jih nato sami začeli sistematično izdelovati. Rezultat je bil presenetljiv; pet let po dogovoru z Renaultom je japonska tovarna »Hino« dala na tržišče nov tip avtomobila, ki je bil po svoji zunanosti japonski, sicer pa popolna in legalna kopija Renaulta. Isto je vodstvo Renaulta hotelo napraviti s svojim naslednjim modelom — Dauphinom, vendar te svoje namere niso uresničili. Veliko presenečenje je povzročila kmalu za tem »Kontesa«, model japonske tovarne »Hino«, ki je bila s svojim 850 kubičnim motorjem nameščenem v zadnjem delu avtomobila, z moderno karoserijo in z brzino 110 km na uro, popolna kopija Dauphina.

V Tokiu je vsako leto v oktobru avtomobilski salon, kjer prikažejo obiskovavcem vse najnovejše modele. Lansko leto je bilo razstavljenih 26 potniških avtomobilov in 160 tovornjakov, kar je dvakrat več, kot jih lahko prikažejo konstruktorji katerekoli evropske države. Vendar v japonski industriji še vedno vlada anarhija, ki pa je nujni spremljevalec vsake razvijajoče se industrije. Ko pa bo tudi ta borba prenehala, potem bodo imele vse avtomobilске industrije na svetu vzrok, da se boje Japoncev.

Na poskusnih stezah, ki jih grade povsod po svetu, se pojavljajo skrivnostni prototipi avtomobilov. Japonci delajo sedaj na tem, da bi izdelali vozilo brez koles, ki bi dinselo po zračnih blazinah. Prav nič ni čudno, da se evropski strokovnjaki boje Japoncev, saj je očitno, da ti novi tipi japonskih avtomobilov niso namenjeni japonskim cestam, ampak evropskim in ameriškim. Japonske ceste godijo med najtežje in najnevarnejše na svetu. Na njih človek ne sme voziti več kot 60 km/h. Zato se samo od sebe postavlja vprašanje, zakaj izdelujejo Japonci avtomobile z 80 konjskimi močmi, ki dosegajo maksimalno hitrost do 140 km na uro. Odgovor je jasn: za osvajanje tujega tržišča!

Azijsko tržišče je že v žepu

Japonska avtomobilska industrija je že krepko posegla na svetovni trg, posebno v jugovzhodno Azijo. V Tajlandu so dosegli popolno zmago: tržišče je 90 odst. njihovo. Podobno je tudi v Indoneziji, Burmi in sosednjih državah. Lanj je Japonska izvozila skupno 35.000 vozil.

Sedaj skušajo na vsak način prodreti tudi na ameriški kontinent. To ji je delno že uspelo. Na zahodni obali ZDA vozi po cestah nekaj tisoč japonskih avtomobilov. Tvrdba »Tojota« je zgradila v več državah svoje tovarne za montažo avtomobilov. Lanj je zgradila eno tako tovarno v Avstraliji in eno v Mehiki. Pred evropskimi trgovci pa Japonci še vedno oklevajo. Špancem so prodali nekaj sto tovornjakov v zameno za riž, Francozom pa okrog tisoč potniških avtomobilov. V načrtu imajo zgraditev dveh tovarn za montažo avtomobilov v Italiji in na Nizozemskem. Japonci dobro poznajo okus Evropejcev. Vedo, da slednji ljubijo rekorde, športne avtomobile in eksotične prizore. Japonska motorna kolesa »Honda« so z evropskega trga izrinila že prekatere dobre evropske znamke zaradi mnogih odlik. Ta motorna kolesa so potolkla 46 rekordov in odnesla 20 zmag. Letna proizvodnja doseže 2 milijona, od tega jih 300.000 izvozijo v Evropo.

Strokovnjaki velikih evropskih avtomobilskih tovarn so zaskrbljeni. »Čez dve leti«, pravijo, bodo Japonci našli največji nasprotniki na evropskih cestiščih.

Potovanje z motornim kolesom na Mesec prav gotovo ni mogoče. Toda človek, ki ga vidite na sliki, je popolnoma opremljen za vožnjo na Luno. S pomočjo raznih pripomočkov preizkušajo v nekem ameriškem letalskem laboratoriju porabo kisika ob večji globlinosti. Astronavt ima na sebi naprave, ki jih bodo imeli tudi ameriški astronauti, ko bodo čez štiri leta začeli svojo vožnjo po vesolju

Reportaža o ljudeh, ki ne poznajo meja

Pijanosti ne zdravimo v posteljah

Tisočletna vojna proti pijancem ni prinesla nobenega napredka — Ali je pranje z različnimi očitki in z zgražanjem edino pralno sredstvo, ki lahko sprebrne vinske grešnike — V našem stoletju se vedno več ljudi trezni na betonskih tleh državnih zaporov in zato plačujemo visoke pristojbine — Noben človek ni povsem varen pred strupom pijače — Izobraženci tudi niso bogovi, kljub pameti, ki jo imajo — S tega sveta s pijačo ni mogoče pobegniti v svet pravljic — Naposled se vsak človek strezni in ugotovi, da ga je pijača izdala

Pijanci hodijo diagonalno

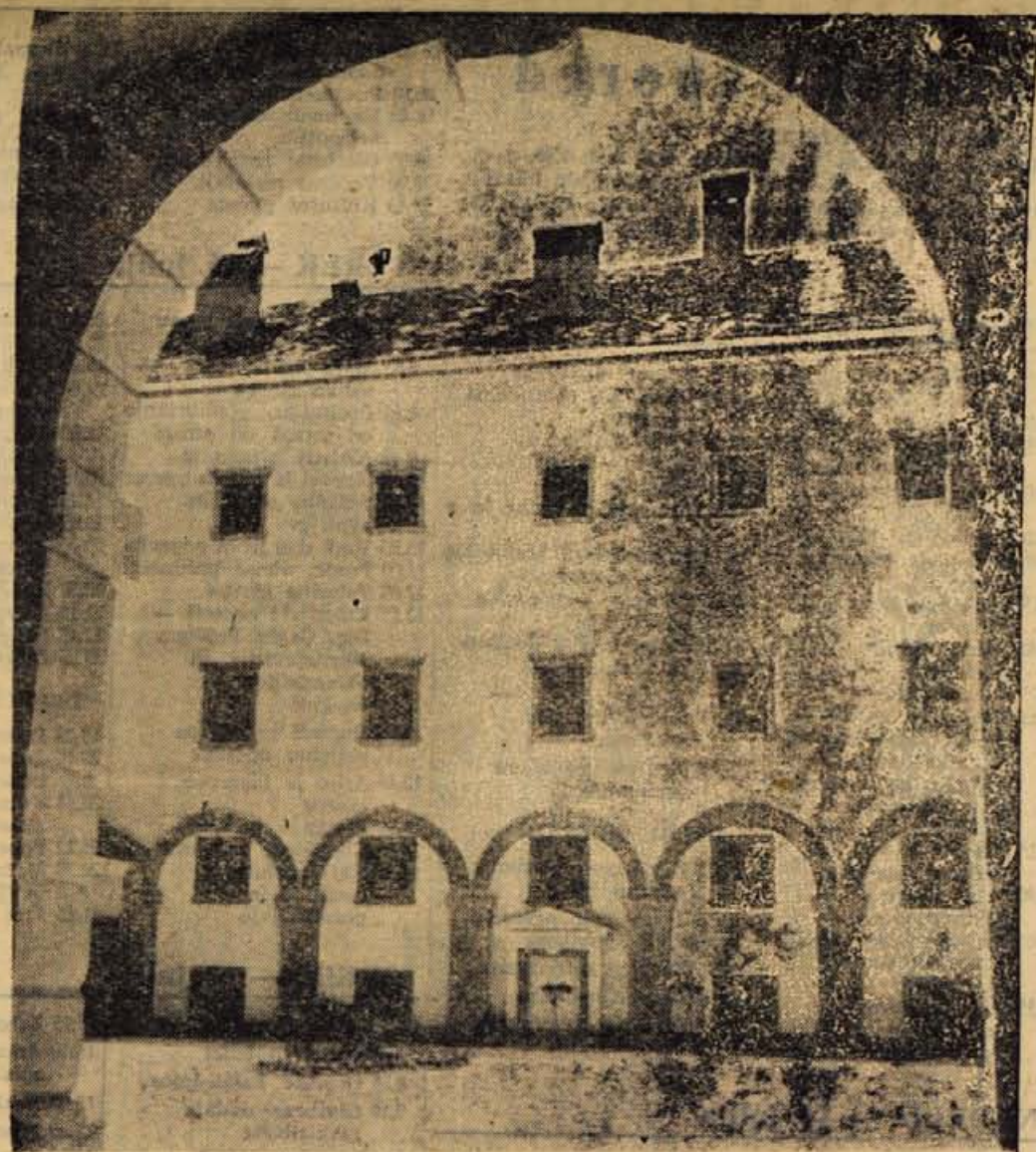
Ljudje so naredili v zvezi s pijanci nešteto poučnih pregovorov, smešnih, žalostnih in zaničevalnih. Izmed vseh ljudskih razvad zli jeziki neprestano pečejo pijance na žaru. Obirajo jih do kosti in pravijo, da »se pijanec sprebrne, ko se v jamo zvrne«. Tisočletna vojna proti pijancem, ogorčeni napadi ogrožene večine zoper moralne slabiče, niso spremnili slike sveta. Ljudje, ki radi »pogledajo v kozarec«, križarijo kot izgubljene gosi po ulicah, vasujejo v jarkih in se selijo od točilne mize do točilne mize. Alkohol tlači našo civilizacijo kakor velik ledenik. To je zver, ki žre in gloda številne živce, razkraja družine in spravlja v obup nesrečne žrtve.

Ljudje, ki najdejo uteho v pijači, navadno niso sami kovači svoje nesreče. Pri zdravnikih in sociologih so že našli zatočišče. Ti pravijo, da je pijančevanje bolezen. Bolj neizprosno pa proti njihovi razvadi nastopa ljudski glas. Ta je v obsojanju ljudi, ki so radi »v rožicah«, nepopustljiv, v preprečevanju tega zla pa zelo malo prizadet in skrajno malomaren. Moralno obsojanje najbrž še ni dovolj, da bi izkoreninili ta težek pojav ali pa vsaj preprečil njegovo naraščanje.

Vsi opomini zadnjih let, da se število »vinskih bratcev« povečuje, so bili vrženi kot bob v steno. Ljudska domišljija je izdelala samo razpredelnico, po kateri je uživanje pijače zaradi »dobre volje« dopustna šala, priložnostni požirki v zaključnih družbah prepotrebno poživilo, da bi postali duhoviti, in pijančevanje iz navade prava ljudska nesreča. Po tej razpredelnici smo prišli do podatka, da se vedno več ljudi trezni na betonskih tleh državnih zaporov.

Beg v pijanost

Ljudske predstave o ljudeh, ki se vdajajo pijači, so največkrat zelo zgrešene. Pijančevanje ima precej oznak bolezni, ni pa čista bolezen, kot je to na primer pljučnica. Pijančevanje je posledica določenih motenj, ki se pojavljajo zaradi različnih vzrokov. Dolgo časa so tudi menili, da je poglavitni vzrok lahko tudi socialno pomanjkanje. To pa ne more biti točno, ker število »zvestih služabnikov pijače« narašča tudi z izboljšanjem življenjskih pogojev.

Skoki ta vrata odhajajo ljudje zopet v svet. Napravili so še en poskus, da bi se odrekli svoji težki razvadi. Pa srečno pot!
Na sliki v ozadju je begunjska graščina.

Lep dokaz nam daje naslednji primer. Človek je pet let z največjo vneto gradil svojo hišo, da bi se izognil stanovanjski stiski. Ko je po petih letih hišo naposled dogradil in se po težkem delu vselil, je začel popivati in ni našel več poti nazaj.

Noben človek ni povsem varen pred strupom pijače. Težko se ji obranijo predvsem ljudje, ki nimajo »železne volje« in pustijo, da jih življenje povozí. Pomanjkanje življenjske perspektive je pogosta špranja, skozi katero se v ljudi vtihotaplja alkohol. Noben sloj ni odporen pred pijačo. Po podatkih je na Gorenjskem pijančevanje bolj pogosto med delavci, manj pa je »trudovratnih in kroničnih pijancev« med kmeti. Med delavci korakajo v prvih vrstah priseljenci, ki so prišli na delo »s trebuhom za kruhom«.

Izobraženci tudi niso bogovi. Med njimi je veliko takih, ki zelo enostransko in preozko gledajo na življenje in v njem vidijo samo svojo nesrečo. Tolažba za takšne ljudi je v pijači, ki jih počasi od vseh strani razjeda, da postanejo tako nadležni kot muhe.

Pijača prihaja do ljudi tudi po stranskih tirih in ni vedno nujno, da bi se ljudje zatekali k njej zaradi težkih kriz. Če pripelje vlak delavce na Jesenice dobro uro pred začetkom dela in jih odpelje poldrugo uro po delu nazaj domov, je pričakovati, da bo marsikdo zašel v gostilno.

Raztelesenje navad

Alkoholiki vedno delajo lepe sklepe o popoljšanju, vendar je njihova slabost, da se navade ne morejo odkrižati. Zato preprečevanje in zdravljenje »zrtev pijače« ni lahka naloga. Zdravniki in socialni delavci jim lahko pomagajo samo s sredstvi, ki jih odvrtaajo od pijače.

Bolnišnica lahko opravi samo začetno delo. Prevzgoja pa ni mogoča samo v bolniških posteljah. Veliki delež pri prevzgoji pade na sredino, kjer spreobrnjenec zopet vstopa v normalni svet.

Bolnišnica s samostanskimi okni

Begunjski samostan je od zadnje pomladi zatočišče takih ljudi. V desno krilo samostana se je prostovoljno zateklo okoli petdeset mož, ki bi se radi prevzgojili. Pozabili bi radi na odprta in zaprta vina, na steklenice, neprestano žejo, na obsodbe, na krivdo, na žalitve in na preteklost. S tega sveta ni mogoče pobegniti s pijačo v svet pravljic. Svet je že preveč dobro raziskan, da bi se lahko še naprej varali z občutki sreče, ki jo delajo alkoholni hlapi. In ob treznem premisleku spozna vsak oboževavec pijače, da ga je ta občutek varal in da ga je pijača izdala. Mnogi spoznavajo to seveda prepozno.

V desnem krilu nekdanje samostanske hiše v Begunjah se zdravijo mladi, stari, poročeni, neporočeni, sključeni in živčni, vsi brez razlike za posledicami zaužite pijače. Te posledice so različne. Nekatere odstranijo zdravniški z zdravili, druge pa bolniki s svojim doprinosom in odgovedjo. Ozdravitev pomeni trdna odločitev, da je pijača prevara. Najboljše sredstvo za pozabo preteklosti in starih razvad je delo in zaposlitev. V samostanski hiši ostajajo po šest do osem tednov. Potem so odpušeni. Za marsikoga je to novo rojstvo.

Lepo stoj

Prav gotovo ste že opazovali ljudi, kako stojte govorijo. Pogosto vidimo nepotrebno kriljenje z rokami, prestopanje z nogami, vse to pa je odveč in izraža le notranjo neuravnovešenost in negotovost, pa tudi nezgojenost.

Ko govorimo s človekom, stojimo tako, da bo naša stoja izražala spoštovanje do osebe, ki jo imamo pred seboj. Stati moramo, če tisti, s katerim govorimo stoji, posebno še, če je nadrejeni ali pa ženska. Neollikano je, če pustimo gosta dolgo stati, čimprej ga povabimo, naj sede. Če pa smo mi obiskovavec, moramo stati toliko časa, dokler nismo bili povabljeni, naj sedemo.

Skušajmo se med pogovorom zadrževati, da stojimo mirno, niti se ne smemo naslanjati na pohištvo, na steno ali na podboje vrat. Seveda pa si v domačem krogu lahko dovolimo večjo sproščenost.

Kajne, da se vam je že zgodilo, da so vam roke »odveče«. Ne vemo, kam in kaj bi z njimi. Čeprav so nekateri zagovorniki popolnoma svobodnega obnašanja, pravila lepega vedenja le trdijo, da ni primerno, da med govorjenjem vrtimo gumbe na obleki; svojega sogovornika ne smemo trepljati po rami in ga prijemati za roke, za suknjič, za rokav, rokavice ne smemo odpenjati in zapenjati, z roko ne brodiramo po laseh, po nosu, po ušesih; tudi vsakršno praskanje je odveč. Prav neumestno je tudi, da si ogledujemo roke, vlečemo prste.

Kar cela vrsta stvari je, ki niso primerne; vprašamo se torej, kaj smemo sploh početi z rokami. Bodimo kar lepo mirni in roke naj mirujejo. Če jih bomo ukrotili, tako ne bomo izdajali svoje zadrege.

Tudi zelišča polepšajo

Odpovejte se vsaj v poletnih dneh močno začimljeni hrani in sezite namesto po začimbah po zeliščih. Zelišča niso le najstarejše začimbe, pač pa tudi najstarejša lepota sredstva, ki so jih uporabljale naše prednice.

Peteršilj je zelo bogat s C vitaminom. Če ga uživamo polno žlico, smo že pridobili dve tretjini celodnevne potrebe C vitamina.

Majaron povzroči zelo mastno hrano lažje prebavljivo. Vodna kreša čisti kožo in je odlično sredstvo proti mastni koži.

Krebulja se odlično obnese pri očesnih oteklinah. Pripravimo si jo tako, da si jo narežemo in rahlo segreti uporabljamo.

Kopriva utrdi nohte in zobe, pospešuje rast las in čisti kožo.

Kisljica osveži kožo.

Lepotilne maske iz sadja in zelenjave

Ko so v pariških kozmetičnih salonih pred desetletji pričeli uporabljati lepotilne maske iz svežega sadja namesto komplicirano sestavljenih umetnih mask, so nekateri z nezaupanjem strmeli. Sedaj pa je uporaba svežega sadja in zelenjave v kozmetične namene že prava vsakdanjost.

Kumare so krásno in ceno sredstvo proti debelosti. Zjutraj tešče spijte velik kozarec kumaričnega soka, ker vsebujejo kumare vitamin A, B, C in E, čiščijo kri, polepšujejo kožo in rast las. Razen tega pospešujejo vid. Kumarični sok beli kožo, torej se ga bodo posluževale vse tiste žene, ki imajo sončne pege ali grde pigmentne pege. Kožo si boste namazale s sokom in pustile 10-20 minut učinkovati, nato pa si jo s toplo vodo izplaknite. V času kumar naj si gospodinje z njimi čistijo roke in uspele jim bo, da bodo imele gladke in bele roke.

Paradižnik in krompir sta se izkazala kot odlično sredstvo proti mastni koži. Dnevno si rahlo obrabljajte kožo s paradižnikovim sokom ali krompirjem. Po desetih minutah si splaknite kožo z vodo.

Prav res sta nega in prehranjevanje v poletnih mesecih dosti lažja, zato izkoristite ta čas, v katerem narava bogato obdara s svojimi sadovi.

Zelenjavo kuhajmo le kratek čas

Čudovite darove narave z koliko časa moramo posameznicemer bolj ne uničimo kot z dolгим prekuhanjem ali praženjem. Recepte starih mater, ki so predolgo prekuhavale zelenjavo, moramo pozabiti. Da bomo gotove,

Se vedno tličimo v počitniškem času in morda se še niste odločili, da bi si ukrojili novo obleko, ki jo boste nosili na počitniškem potepanju. Tite dve na sliki sta obe udobnega, počitniškega kroja. Pas je potisnjen na boke in gumbi so okrogli v zlati barvi

koleraba - 20-25 minut v rahlo soljeni vodi.
cvetača - 20-25 minut v slani vodi,
špinata - 10 minut,
kislj zelje - 25-30 minut tretjino umešajte surovo,

Sedaj je čas za vitamine

Na trgu lahko dobimo sedaj prav v izobilju sadja, zelenjave in zdravilnih zelišč. Vse te dobrote pa niso namenjene samo za kuhinjski lonec in naša lačna usta, pač pa »noge izmed njih lahko uporabimo kot odlično kozmetično in zdravilno sredstvo.

Prav nobena krema ne dene tako dobro koži kot prav naravno delovanje svežega sadja. V poletnih mesecih sadje ni pretirano drago, zato sebi kot otrokom nudimo dovolj te dragocene hrane. Skušajmo natrpati telo s prepotrebniimi vitamini. Me žene pa bomo našle v svežem sadju imeniten lepotilni pripomoček, ki nam bo omogočil lepši in bolj zdrav videz.

Že večkrat smo omenjali, kateri sadeži oziroma zelenjava je bogata z določenimi vitamini. Ne bo napak, če še enkrat pogledamo:

Vitamin A: špinata, paradižnik, paprika, peteršilj, češnje, banane, mleko, maslo, jajčni rumenjaki, ledvica in ribe.

Vitamin B: je zelo obsežen in sega tja prav do vitamina B12. Vitamin B1 koristi nervoznosti, vrtoglavici, glavobolu. B2 blaži mastno in mozoljasto kožo. Z bogatim uživanjem tega vitamina bomo preprečili tudi izpadanje las in ustnice nam ne bodo razpokale. Bogati s tema dvema vitaminoma so: špinata, špargeljni, mlad krompir, jagode, češnje, peteršilj, kvaš, jajca, ledvice, sir, polnomastno mleko in ribe.

Vitamin C: prežene pomladansko utrujenost, varuje pred infekcijskimi boleznimi in povečuje apetit. Kožo čisti in ji daje nadih svežine. Bogati z vitaminom C so: borovnice, rdeče jagode, limone, pomaranče, peteršilj, špinata, špargeljni, kislj zelje, kumarice, glavna solata, paprika, paradižniki, redkvice, zelena in korenje.

V vročih poletnih dnevih se izogibajte mastne hrane. Torej ne uživajte veliko mesa, kakor tudi ne dosti ogljikovih hidratov, pač pa hrano bogato sadja, mlade zelenjave, skute, mleka. Dan

naj ne mine, ne da bi popili kozarec mleka ali pojedli kozarec jogurta. Zlasti koža bo hvaležna taki prehrani, tanki in lomljivi lasje bodo postali gostejši, izpadanje las boste preprečili.

VAŽNO JE, DA SO VITAMINI OHRANJENI

Marsikdo potoži, da uživa samo vegeteriansko hrano, pa se mu kljub temu prav nič ne obrestuje. Res, zelo pozorni moramo biti pri shranjevanju sadja in zelenjave. Posebno življenjska doba vitamina C je izredno kratka. Torej sadja in zelenjave ne bomo hranili na soncu, pač pa čimbolj svežega servirali. Pri shranjevanju pa naj nam pomaga hladilnik, če pa tega nimamo, pa tema, hladen prostor in moker papir. Špargeljni, cvetača, rabarbara, češnje, peteršilj, špinata in glavna solata so bogati vitamini le če jih jemo sveže, medtem ko je življenjska doba korenja in limon daljša. Le s praviim uživanjem sadja in zelenjave bomo imeli koristi.

Naš sodobnik

Filmski portret režiserja Michelangela Antonionia

Cannes 1960 — »Avantura«: žvižgi občinstva in priznanje kritike. Cannes 1962 — »Mrk«: spet žvižgi občinstva in priznanje kritike. Avtor obeh filmov — Michelangelo Antonioni, do »Avanture« ustvarjavec že šestih celovečernih in osmih kratkih filmov, med filmskimi ustvarjavnici vse od leta 1942. Na priznanje je čakal deset let (če štejemo samo celovečerne filme) — do »Avanture«, ko ga je svetovna kritika postavila med največje filmske ustvarjalce našega časa.

ČLOVEKOVA OSAMLJENOST

Zakaj je moral Antonioni toliko časa čakati na priznanje? Vzrok je v določeni meri v njem samem. Sele v »Avanturi« je namreč do konca razvil svoj filmski izraz in popolnoma jasno izpovedal temeljno misel celotnega svojega dela: misel o osamljenosti sodobnega člo-

veka, o njegovi nezmožnosti, da bi vzpostavil pristen stik z drugimi — na drugi strani pa spoznanje o nestalnosti čustev. V njegovih zgodnjih delih jasno odkrivamo elemente vsega tega šele, če jih gledamo s stališča trilogije »Avantura« — »Noč« — »Mrk«. Antonionijev filmski izraz ne pomeni toliko revolucije kot skrajno dosledno in strogo smiselno uporabo že znanih sredstev in metod sodobnega filmskega jezika. Dogajanje, ki ga je malo, je začrtano s skopimi, strogimi potezami. Ostalo je le najpomembnejše — zato pa je po drugi strani vsak prizor načelno podan v celoti, traja toliko časa, kot bi v resnici. Ritem filma je torej počasen, toda kljub temu nas nikoli ne izpušči iz napete pozornosti — zakaj vsak posnetek zase je poln pomembne vsebine in slikovno mojstrsko zasnovan (vendar ne izbruseno lep, ampak siv in strog) — poln detajlov, dostikrat simboličnih, ki izdajajo tankočutnega, čeprav redkobesednega opazovalca.

Film

Zaradi te počasne, resnobne govornice slik nas Antonionijev film pustiti »zunaj« (kar je v veliki meri zasluga kamere, ki le redko gleda direktno skozi oči protagonistov), ne istovetimo se torej z osebam v filmu, ampak jih opazujemo in vrednotimo njihova dejanja kot neprizadeti opazovalci. To pa je tudi Antonionijev namen: doseči tako, da gledavec že med filmom razmišlja — da mu s pomočjo filma posreduje svo-

ZGODNJA DELA

Vse povedano velja predvsem za zadnje tri Antonionijeve filme, medtem ko se ti elementi pojavljajo v njegovih zgodnjih delih v manj čisti in izdelani obliki. Vse v njih pa v glavnem vendarle teži k »Avanturi« kot najbolj »čistemu Antonioniju«.

Tako npr. že v njegovem drugem kratkometražniku »N. U.« (Snaga, 1948), o čiščenju ulic v Rimu, zasledimo značilno skopost v kompoziciji slike, velike ploskve sive beline. V kratkem filmu »Zaljubljen« (1949) pa je že jasno vidno, da Antonioni obravnava človeka predvsem kot posameznika in ne v prvi vrsti kot produkt določenega družbenega okolja ali kot neki simbol.

Antonionijeva pozornost in prizadevanje je usmerjeno k dvema ciljema: h kritičnemu prikazovanju sodobne družbe in k problemom posameznika, njegovega čustvenega in miselnega sveta. Družbena

Jeanne Moreau in Marcello Mastroianni v Antonionijevi »Noči«.

kritika je očitnejša v njegovih zgodnjih delih kot pa v »Kriku« in trilogiji.

V filmih »Kronika neke ljubezni« (1950) in »Dama brez kamelij« (1953) je Antonioni izpovedal svoje trdno prepričanje o zgrešenosti razredne ureditve družbe. Vedno nova zapreke med ženo delavskega porekla, ki se je poročila zaradi denarja, in njenim ljubimcem, ki je ostal reven, v »Kroniki« — in nezmožnost prilagoditve revnega dekleta, ki postane filmska igravka, v »Dami« jasno priča o tem. Obenem je tu tudi že načel svojo »večno« temo spremenljivosti čustev in povedal svojo misel, da poznajo občutek odgovornosti le revni ljudje, ali tisti, ki so to nekoč bili (izjema je tovarnarjeva hči Valentina v »Noči«).

Omnibus »Premagan« (1952) o povojni mladini v Angliji, Franciji in Italiji ter epizoda »Poskus samomora« (1953) v filmu »Ljubezen v mestu« scenarista Zavattinija stojita izven Antonionijeve razvojne poti in nista uspela, ker sta mu po okolju tuja in ker njuna epizodna zgradba ne ustreza njegovemu pristopu k snovi.

VISOKA DRUŽBA

Antonionijev svet je svet visoke družbe, svet buržoazije, iz katere je tudi sam izšel. Ta svet je zapustil v »Kriku« (1957) in si zbral za glavni lik delavca, vendar pa je tudi tu tema spremenljivosti čustev: nezmožnost Alda, da bi se sprijaznil z izgubo ljubezni. V »Kriku« je Antonioni odkril obliko potovanja kot idealen okvir za svoje filmske izpovedi. V njih namreč teži k čimbolj skopemu dogajanju, ki pa mora imeti neko zunanjo vez. Potovanja, ki so obenem simbol iskanja, najdemo zato tudi v »Noči« in predvsem v »Avanturi«.

Most med zgodnjimi deli in trilogijo »Avantura« — »Noč« — »Mrk« predstavljajo »Priateljice« (1955), v katerih se srečuje popolni pesimizem zgodnjih filmov s pesimizmom, omiljenim s pobilski upanja, kakršnega srečamo v zadnjih delih. »Priateljice« obravnavajo običajno temo morda najbolj vsestransko, iz treh zornih kotov — skozi tri ljubezni. Značilno za Antonionijev odnos do družbenega sistema je, da je tista od »priateljic«, ki svoje čustveno življenje povsem podredi

konvencionalnim normam, obenem edini povsem odvrtni osrednji lik v vsem njegovem opusu.

Kot že rečeno, je Antonioni v svojih zadnjih treh filmih — ki pomenijo nekako rahlo povezano trilogijo o odnosih med ljudmi v povojnem času — dosegel vrh svoje ustvarjalnosti. Vsa tri dela sicer obravnavajo krizo ljubezni: v »Avanturi« ljubezni ob samem njenem nastanku, v »Noči« po desetih letih zakona, v »Mrku« pa obeh hkrati. Vendar pa obravnavajo še več: krizo samih odnosov med ljudmi v sodobnem civiliziranem svetu — krizo morale. Antonioni je nekoč rekel: »Človek se kaj hitro otrese tehnoloških in znanstvenih napak... Medtem pa nad našo moralno zavestjo vlada absoluten občutek zmešnjave. V preteklih letih smo zelo skrbno proučevali to moralno zavest... nismo je pa mogli spremeniti, nismo bili sposobni, da bi našli kakršnokoli rešitev tega problema, pot iz tega vedno ostrejšega razcepa med človekom morale in človekom znanosti, iz prepada, ki je vedno bolj globok in bolj nepremostljiv.«

Antonioni prikazuje to krizo pesimistično, vendar pa včasih dopusti tudi drobce upanja. Tak pobilski optimizma je npr. tovarnarjeva hči Valentina v »Noči«, ki je ne le zmožna ocenjevati svoje okolje, ampak čuti tudi odgovornost za svoja dejanja — in ji celo uspe pomagati (čeprav pasivno) sočloveku (zakoncema), kar ne uspe nikomur drugemu v Antonionijevih filmih. Napredek označnja tudi zadnji prizor »Mrka«: gradbišče, ki je obenem tudi začetni prizor prvega dela te trilogije.

Ob vsem tem ne le lahko trdimo, da je Antonioni naš sodobnik v polnem pomenu te besede — in da je po drugi strani eden največjih filmskih režiserjev našega časa; ampak ga lahko uvrstimo med naše velike sodobnike.

DUŠAN OGRIZEK

»OKUS NASILJA« francoskega režiserja Roberta Hosseina je »psihološka epopeja« iz upora v neki južnoameriški republiki. Glavno vlogo v filmu, ki ga je posnel v Dubrovniku in okolici, igra seveda Hossein sam, razen njega pa nastopajo še Giovanna Ralli, Madeleine Robinson in Mario Adorf.

»AVANTURA« znamenitega italijanskega režiserja Michelangela Antonionija je svojevrstno razmišljanje o visoki meščanski družbi, v kateri so človeška čustva revna in zlagana in kjer ljudje ne najdejo stika med seboj. V filmu igrajo Gabrielle Ferzetti, Monica Vitti in Lea Massari.

Ste se morda vprašali — od kod skupine otrok, ki jih zadnji čas vsako jutro grečate na ulicah Kranja?

To so otroci iz Bitole, Titograda, Pule, Beograda in Zagreba. V dijaškem domu v

no zamenjavo. Tako kot preživljajo otroci iz drugih republik počitnice pri nas, bodo otroci iz Slovenije obiskali Zagreb, Beograd, Bitolo in Pulo.

Otroke pošilja Socialistična zveza. Prosvetni delavci, vodniki, so prišli z otroki, spremlja pa jih naš stalni vodnik, razen tega pa so v družbi kranjskih pionirjev. Ogledali pa si niso samo Kranja in bližnje okolice. Vse njihovo letovanje je organizirano tako, da otroci vidijo čimveč lepšega in zanimivega.

Priredili so vrsto izletov: bili so na Okroglem, na dan borca so napravili izlet na Vodiško planino, ogledali so si Bled, Bohinj, Begunje, Vrbo in Sobčev bazar — kjer so obiskali tudi tabor »Bratstva in enotnosti«.

Predvidevajo še ogled bolnice Franja, izlet na Smarjetno goro in obisk v Ljublja-

ni, kjer si bodo ogledali muzej, ljubljanski grad in druge zanimivosti.

V ponedeljek dopoldne so napravili ponovno ekskurzijo v tovarno Iakro, obiskali pa so tudi šolo Lucijana Seljaka. Vmesni čas izpolnijo s kopanjem, spoznavanjem bližnje okolice, različnimi športnimi in drugimi družabnimi igrami ali pa si ogledajo kino predstavo.

Otroci so zelo zadovoljni, saj so povedali, da vsak dan vidijo toliko lepšega, novega in zanimivega, da obiska v Sloveniji ne bodo mogli nikoli pozabiti. Naklonjeno pa jim je tudi vreme, tako da se program njihovega bivanja lahko odvija tako, kot so predvidevali in si želeli njihovi organizatorji.

V nekaj dneh se bodo otroci vrnili domov, polni prijetnih doživetij in spominov.

Mihec je sin ubogega slikarja. Videl je, da njegov oče riše na platno podobe ljudi in živali, da v barvah prikazuje zemljo, morje, nebo in sploh naravo. Videl je tudi to, da njegov oče riše z ljubeznijo. Ko bomo jaz velik, je pomislil Mihec, bom slikal samo konje.

In že se Mihec vadi slikati najlepše živali, ki si jih lahko zamisli. Toda konji izpod njegovih prstov sploh niso podobni konjem. Bolj so podobni nojem, postavljenim na štiri noge. Prav res, ni lahko slikati.

Pa vendar, Mihec je zelo napredoval in že sedaj — če pogledaš njegovo delo — spoznaš, kaj predstavlja. Riše

vsak dan. Zato ima potrpljenje in ljubezen. In to je prav gotovo že veliko. Čas bo napravil svoje in Mihec bo morda postal velik slikar, tak, kot je njegov oče. Včeraj je na šolski razstavi razstavil zelo lepo sliko. Predstavljala je nekega človeka s palico v roki, ki se spreheja ob morju. Človeka je dobro zadel, kljub temu, da mu roka raste iz prsi. Ima štiri gumbice na svojem plašču in to je že prava dovršenost. Razen moža je drevo, a v daljavi se vidi ladja. Videti je, kot da človek jemlje ladjo v roke in kot da hoče pohoditi drevo. To je napaka v perspektivi, a take napake se najde tudi pri največjih umetnikih.

mlada rast

Kranju preživljajo štirinajst-dnevni oddih, ki pa bo prav gotovo zanimivo doživetje.

Otroci so stari od dvanajst do štirinajst let in je za večino to — prvi obisk v Sloveniji.

Center za letovanje oziroma občinska zveza prijateljev mladine, že tretje leto zapored organizira medmest-

Sonce se je vztrajno skrivalo in vse je kazalo, da bo pravkar pričelo deževati, ko smo pred dnevi obiskali kranjske otroke, ki so že več kot štirinajst dni v zdravstveni koloniji v prijetni gorski vasi — Dražgošah. Vendar nam sreča ni bila ravno preveč naklonjena. Velika večina otrok je pod nadzorstvom svojih štirih vzgojiteljic odšla na daljši izlet v Kropo. »Vrnili se bodo šele okrog pol dneva«, tako nam je povedala simpatična vzgojiteljica, ki smo jo zalotili v igri z otroki, ki so ostali »doma«, eni

Počitnice v Dražgošah

zaradi bolezni, drugi zopet zaradi predolge in prenaporne poti. Svoj drugi »dom« so ti otroci našli v mogočnem in zelo prijetnem poslopju — v dražgoški šoli. Prostrani pašniki in njive, bližnji gozdovi, gorski zrak in poljetje, vse to je za otroke vir zdravja, ki si ga med sivimi zidovi prav gotovo ne morejo pridobiti. To in pa družba svojih sovrstnikov jih bo vrnila v mesto nasmejanih obrazov, s katerih se dolgo ne bo izgnila barva prijetnega gorskega sonca.

Otroci se najraje zberejo okrog vzgojiteljice, ki ve na moč veliko pravljic

Najmanjša klepetulja

V so to pisano družino sestavlja 51 otrok, od tega 24 dečkov in 27 deklic. Vsi so veseli, nasmejani — od najmlajših predšolskih otrok do najstarejših, ki so stari 14 let. Razumejo se med seboj in včasih povedo take stvari, da se jim človek iz srca nasmeji. Posebno mala Minka, ki ima komaj 6 let, je taka klepetulja kot le kaj.

Vprašali smo otroke, kako se zabavajo v svojem prostem času, to je takrat, ko ne spijo in ne jedo. Vsi v en glas so nam hiteli pripovedovati, ta o tehničnem in športnem krožku, drugi o pravljicnem, tretji spet o risarskem krožku. Nikoli in po nikomer jim ni dolgčas, so nam z zavzetostjo pripovedovali. Ves dopoldan se igra-

jo, se udeležujejo krožkov, če je pa posebno lepo vreme, se odpravijo na izlet v bližnjo ali daljnjo okolico. Obiskali so tovarno »Niko« v Železnikih, kopali so se v Sori, se povzpeli na vrh Ratitovca, na dan borca pa so peščili polne tri ure, da so se lahko udeležili proslave na Vodiški planini, bili so v Kropi, ogledali so si Bičkovo skalo nad Dražgošami ter prisluhnili pripovedi o borbi, ki se je odvijala tam okrog in se čudili... Krajši izlet pa so napravili tudi k Sv. Križu. Vse to le, če je lepo vreme. Sicer pa se zadržujejo okoli šole, včasih malo nevoljno pogledajo v nebo, češ, ali bo dež ali ne, potem pa se zopet zatopijo v knjige, ki jih vodijo v svet bajk in pravljic. Večkrat jih niti dež ne prepodi in ubogajo šele na klic vzgojiteljice, ki jih vabi h kosilu. Tako jim kar prehitro tečejo dnevi in kaj kmalu se bodo morali posloviti od Dražgoš ter odstopiti mesto otrokom iz Škofje Loke in Murške Sobote.

Pokaži, kaj znaš

Prijetno vzdušje in družabno življenje so ti otroci v sodelovanju s svojimi vzgojiteljicami prejšnji teden še popestrili. Priredili so dve tekmovanji: Pokaži, kaj znaš in Spoznavajmo svet in domovino. Otroci, ki so bili najboljši, so bili nagrajeni in to jih je še bolj spodbujalo k delu. Za ta teden pripravljajo še eno podobno tekmovanje, na katerega pa nameravajo povabiti tudi Dražgošane. Pripravljajo se tako vneto, da včasih kar pozabijo, da se je treba tudi popoldne malo odpočiti in zadremati. Vendar jim tudi to ne uide, saj tako določa dneva red.

Nekaj pa vseeno ni prijetno. Dražgošanom ni ravno ljubo, da ti otroci skrežejo okrog šole in mimogrede stopijo v nepokošeno travo. Marsikatero bridko so že morali prenesti, vendar je sedaj, odkar so vaščani pospravili seno, le malo boljše. Končno pa — mladost je mladost...

Najmlajša, Minka in Marjanček, sta se zamislila, kako bo spet doma...

Tri dekleta grede na morje

Na koncu smo še poprosili prijazno vzgojiteljico, naj nam opiše kakšen šaliv dogodek. Rade volje nam je povedala prigodo o treh deklicah, ki so mislile, da grede na morje, pa so šele v avtobusu izvedele, kam jih pravzaprav vodi pot. Kaj pa sedaj storiti, ko so na prtljajniku ležali njihovi kovčki, pripravljene za vroče sonce in toplo morje in ne za prijeten dražgoški hlad? To je bilo kaj lahko rešiti. Hitro domov in poleg lahkih poletnih oblačil je bilo treba dati v kovček tudi jopico in pulover. Priznale pa so, da so bile kar malo razočarane. Nerodno, kajne! No, pa ni bilo tako hudo. Čez pol ure je že iz vseh grl zvenela pesem, ko so se peljali težko pričakovanim počitnicam naproti.

HOROSKOP

Velja od 13. do 20. julija 1963

OVEI' (21. 3. do 20. 4.)
 O nekaterih znanih zvez presenetljive novice. V poslovnem delu bo potrebno več odločnosti, na ljubezenskem pa potrpežljive popustljivosti, če hočeš doseči cilj. Presenečenje na plaži.

BIK (21. 4. - 20. 5.) Ne prepuščaj česu in slučaju rešitve nekega zelo važnega vprašanja. Napravi potrebne korake in ravnaj previdno. Uspeh v spremembi delovnega področja je zagotovljen.

DVOJČKA (21. 5. do 20. 6.) Z izvirno mislijo rešiš zapleteno družinsko vprašanje. Težave na čustvenem področju, vendar brez obupavanja, potrebna je potrpežljivost. Nekdo pripravi prijeto presenečenje, vendar utegne prščno vzdušje pokvariti trmoglavost.

RAK (21. 6. do 22. 7.) Zaupane ti bodo važne naloge. Za uspešno in točno rešitev le-teh je skrito izboljšanje gmotnega položaja, kasneje pa tudi službenega. Čaka te tudi precej zabave in darilo, ki te spravi v zadrego.

LEV (23. 7. do 22. 8.) Najprej: varuj se oportunistov! Vztrajaj pri svoji ljubezni, hkrati pa ne pozabi na svojo okolico, da se izogneš kasnejšega razočaranja. Končno ti bo uspelo pojasniti neko zapleteno zadevo. Kljub nesrečnemu pleteno zadevo.

DEVICA (23. 8. do 22. 9.) Čas je že, da iskreno poveš svojo odločitev, sicer se utegne neodločnost in koketiranje krepko maščevati. Prejmeš pismeno obvestilo, ki vse dvoje razbline.

TEHTNICA (23. 9. do 22. 10.) Uživaš mir, če ugodiš muhavoslim drage osebe. Spričo nepričakovanih okoliščin uresničiš že skoraj pozabljeni načrt. Srečna dneva torek in četrtek.

SKORPIJON (23. 10. do 22. 11.) Nepričakovano srečanje bo zmešalo vse načrte, vendar te spravi v dobro voljo. Prehlad zaradi večernih sprehodov ob vodi.

STRELEC (23. 11. do 22. 12.) Ne zgubljal časa z neplodnimi načrti. Če ti uspe izkoristiti vse strokovne sposobnosti, se vsota prejemka poveča.

KOZOROG (23. 12. do 20. 1.) Sosedovi uspehi te našenejo, da še sam zaskakaš rokave. Brez strahu: pred zasmehovavci, tudi oni ti bodo sledili.

VODNAR (21. 1. do 19. 2.) Na delu bo še kar uspešen teden, vendar počakaj na ugoden trenutek, preden predlagaš svoje zamisli. Ljubosumnost zaradi pisma ti požre nekaj živcev.

RIBI (20. 2. do 20. 3.) Položaj na čustvenem področju bo precej nejasen. Zato povzemi iz zaključkov, ali se še spleča noreti za to osebo. Navežeš nove stike, s katerimi se odprejo nove možnosti.

— Kliče te mož, želi zvedeti, če sem te zaposil!?

— Kaj še vedno nosite črnino za vašim pokojnim možem?!

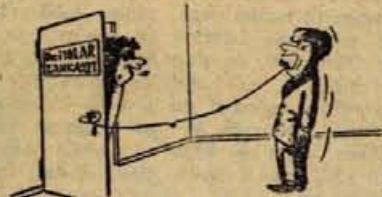
— Ali je tako bolje, tovariš šef?

— Ne, mi ne potrebujemo dirgenta!

— Ne čudite se, enkrat so mi že ukradli obleko!

— Tako, lahko greste domov, zob smo vam izdrl!

— Kaj hočeš, delam honorarno in nimam časa, da bi se šel kopat.

— To je edini prostor, kjer lahko v miru pokadim cigareto.

V patentnem uradu

— Kaj ne vidite, da je prepovedano hraniti živali!

Rad sem kritiziral. Na prvem podjetju. V tem podjetju so bile sestanku podjetja sem se nepravilnosti z devizami. Enkrat so spravil na direktorja. Ne bile, enkrat pa jih — iz nepojasnjenega vzroka — ni bilo. To se dvajsetih, zakaj je letno 6 mesecev na službenem potovanju, zakaj vatnih računih v raznih bankah po

ZAUPNO

gre s svojo družino vsako nedeljo svetu. Vsaj tako se je šepetalo po na izlet, in to z mercedesom, ki je last podjetja...

Sele potem sem doumel, da je vse to koristno za podjetje, če se neprestano in povsod veča direktorjev ugled. (Toda zakaj direktor — ko izgubi ugled — ne skoči v Savo, mi še danes ni jasno.)

Zdaj mi je vseeno. Cez nekaj časa — seveda iz popolnoma drugih razlogov — sem moral zamenjati v drugo podjetje, vzel kredit in

vrnil denar. Toda nistem se še spametoval. Kmalu sem bil na glasu kot nepreračunljiva osebnost in tako sem moral večkrat menjati podjetje. Doživel sem marsikaj in se končno spametoval.

Toda, ker sem napreden človek, kritiziranja nisem mogel kar tako opustiti.

Včeraj sem kritiziral generalnega direktorja. Preveč dela. Zakaj se ne vseli v vilo, ki mu jo je — prav tako na moj predlog — kupilo podjetje in raje stanuje v petsobnem stanovanju in nam s tem ruši ugled. Končno sem energično zahteval, da se mu letni dopust podaljša najmanj za deset dni. Naj odpotuje z vso svojo družino na Capri, da se bo počisto odpočil.

Da bi vi samo videli, kako je direktorja oblivala rdečica.

Torej — tako je treba. Svobodno in hrabro in nihče nam ničesar ne more.

FEDOV SESUN